

Investigació: L'atenció A L'alumnat Amb Discapacitat a la URV. Una Guia Docent

Entitat que Financia: Rectorat De La Universitat Rovira i Virgili

Duració: 2010-2011 (2 Anys)

En els moments actuals, l'accés i la integració de les persones amb discapacitat als estudis universitaris es pot considerar com un fenomen en ple procés d'expansió. A principis dels anys noranta la presència d'estudiants amb discapacitat als campus universitaris era un fet anecdòtic i avui en dia és ja una sòlida realitat. El reconeixement social dels principis d'igualtat d'oportunitats, normalització, i els canvis realitzats també a nivell legislatiu amb la creació de normatives sobre l'educació de les persones amb discapacitat, ha contribuït a aquest increment.

La nostra universitat contempla l'atenció de qualitat a l'alumnat universitari en els seus estatuts. A l'article 152es llegeix: "Són drets dels estudiants de la Universitat Rovira i Virgili, ..., disposar, en el cas dels estudiants amb discapacitats, de les condicions adequades i el suport material i humà necessari per poder seguir els seus estudis amb plena normalitat i aprofitament", i a la disposició addicional vuitena: "La universitat ha de tenir en compte les disposicions de la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social de les persones amb discapacitats, i la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, i les altres normes que siguin aplicables, pel que fa a la integració d'estudiants amb discapacitats en l'ensenyament universitari, així com en els processos de selecció a la Universitat".

L'augment del nombre d'estudiants amb discapacitat matriculats a la universitat, en moltes ocasions, no va lligat a la preparació del sistema universitari per poder oferir a tots els seus alumnes, tinguin necessitats educatives ordinàries o més específiques, una educació de qualitat. És per això, que un repte important per les universitats és adoptar mesures, recursos, serveis i accions específiques que atenguin a la diversitat de les seves aules vetllant pel compliment del dret de les persones amb discapacitat a la igualtat d'oportunitats en els estudis universitaris.

Actualment, algunes de les mesures principals que es porten a terme a les universitats espanyoles per atendre a l'alumnat amb discapacitat són: la creació des

serveis d'acollida i atenció, detecció i supressió de barreres arquitectòniques, sensibilització i formació del personal docent, PAS i alumnat, provisió de recursos i materials específics, adaptacions metodològiques i curriculars i promoció socio-cultural i laboral d'aquest alumnat.

D'entre totes les mesures, nosaltres considerem que el paper del professor és una peça clau per arribar a aconseguir la plena inclusió dels estudiants amb discapacitat a l'entorn universitari. La utilització de metodologies adequades i el compromís i la sensibilització del professorat són elements imprescindibles.

L'objectiu de la nostra investigació és analitzar i valorar les percepcions, creences, necessitats i/o dificultats que manifesten els nostres professors envers a aconseguir una docència de qualitat per a aquest l'alumnat amb discapacitat i també recollir les opinions dels propis alumnes amb discapacitat cara a aconseguir la mateixa finalitat. L'objectiu final seria elaborar una guia docent que serveixi com a eina útil de formació i alhora de sensibilització al professorat de la URV.

Com a objectius específics ens hem marcat els següents:

- a) Conèixer les necessitats en que s'ha trobat l'alumnat amb discapacitat per poder realitzar els seus estudis sense cap impediment derivat de la seva discapacitat.
- b) Conèixer quines informacions necessita el professor que per primer cop té a un o una alumne amb discapacitat a la seva assignatura per poder atendre'l eficaçment.
- c) Detectar quins coneixements i estratègies els professors amb experiència en la docència d'un alumne amb discapacitat els hi ha estat més útils.
- d) Elaborar una guia docent perquè serveixi a qualsevol professor per atendre adequadament a un alumne/a amb discapacitat sigui aquesta:
 - Física/motriu
 - Visual
 - Auditiva
 - Mental
 - Trastorns d'aprenentatge

La metodologia que hem escollit per la nostra investigació és quantitativa i qualitativa, amb la utilització de qüestionaris, entrevistes i anàlisi de contingut de documentació relativa a aquesta temàtica.

S'elaborarà un qüestionari per detectar les dificultats dels estudiants amb discapacitat a l'aula, i un altre qüestionari destinat als docents (que tenen, han tingut o podent tenir a la seva aula alumnat amb discapacitat) per detectar les dificultats que manifesten a l'hora d'atendre a aquests alumnat.

A partir d'aquest primer contacte, s'elaborarà les pautes per una entrevista semiestructurada per poder recollir amb més aprofundiment, aquells aspectes que tant els estudiants amb discapacitat, com els docents manifestin com a més importants i rellevants.

Se seguirà un disseny d'investigació no experimental i descriptiu que pretén descriure una situació concreta, sense plantejaments de causa-efecte.

L'anàlisi i resultats quantitatius i qualitius dels qüestionaris i de les entrevistes a alumnat i professorat, juntament amb la revisió de documentació (diferents guies editades per altres universitats) ens servirà per elaborar una guia dirigida als docents universitaris amb la finalitat de donar suport, informar i orientar-los en com atendre a la diversitat de les seves aules perquè tots els estudiants puguin participar en igualtat d'oportunitats.

La mostra escollida per aquesta investigació el conformen quatre grups:

1. La totalitat d'alumnat amb discapacitat matriculats a la URV
2. La totalitat de professorat que tenen actualment alumnat amb discapacitat a les seves aules.
3. La totalitat de professorat que han tingut amb experiència en la docència d'alumnat amb discapacitat.
4. Mostra de professorat que pot tenir a les seves aules alumnat amb discapacitat.

Bibliografia

Ainscow, M. (2001). *Desarrollo de escuelas inclusivas*. Madrid: Ed. Narcea

Alcantud Marín, F. (Edit) (1997): *Universidad y Diversidad*. Valencia: Universitat de València. Estudi General – Horizon.

Alcantud, F.; Ávila V.; Asensi, M^oC. (2000). *La integración de Estudiantes con Discapacidad en los Estudios Superiores*. Valencia: Ed. Universitat de València Estudi General.

Arnaiz, P. (2003). *Educación inclusiva: una escuela para todos*. Málaga:Ed. Aljibe

Álvarez Rojo, V. y Lázaro Martín, A. (2002): *Calidad de las Universidades y Orientación Universitaria*. Málaga: Aljibe.

Consell Interuniversitari De Catalunya. *Recomanacions per a la integració de persones discapacitades a les Universitats Catalanes*. Consell Interuniversitari de Catalunya. Oficina de Preinscripció Universitària. Generalitat de Catalunya.

Laborda Molla, C. (2005): *Docència Universitària i necessitats especials*. Edita Fundació Autònoma Solidària. Programa per a la Integració dels Universitaris Amb Necessitats Especials (PIUNE). Universitat Autònoma de Barcelona.

Molina, C. y González-Badía, J. (2006): *Universidad y Discapacidad: guía de recursos*. Madrid: Ediciones Cinca, Telefónica, CERMI.

Moriña Díez, A. (2004). *Teoría y Práctica de la educación inclusiva*. Málaga: Ed. Aljibe.

Hegarty, S.; Hodgson A.; Clumiees-Ross, L. (1988). *Aprender juntos: La integración escolar*. Madrid: Ed. Morata

Stainbck, S.; Stainback, W. (1999). *Aulas inclusivas*. Madrid: Ed. Narcea

Vives Garcia, M. (2007): La inclusió dels estudiants amb discapacitat als estudis superiors. Anàlisi i valoració del suport educatiu a l'alumnat amb discapacitat a la Universitat Rovira i Virgili. <http://www.tdx.cat/TDX-0212108-141346>

VV.AA. (2006): *Libro Blanco para el Diseño para todos en la Universidad*. Madrid: Edita: IMSERSO, Fundación ONCE i Coordinadora del Diseño para todas las personas en España.

Investigadors

Gabriel Comes Nolla, professor titular d'universitat del Departament de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili.

Maria Vives Garcia, professora ajudant del Departament de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili.

Belén Parera Pozuelo, professora associada del Departament de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili.

Gemma Vedriel Sánchez, professora associada del Departament de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili.